

(/)

🏠 (/) > 2. Verdenskrig (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Flugten fra ghettoen

← [Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-sidste-forbrydelse\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-sidste-forbrydelse)

Flugten fra ghettoen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 85

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/flugten-fra-ghettoen)&title=)

John Carr

Flugten fra ghettoen

Oversat af Karsten Nielsen

Lindhardt og Ringhof, 312 sider, illustreret. 300 kr.

Af Kresten Søe

En dramatisk beretning om flugt fra den jødiske ghetto i Łódź

I slutningen af 1930'erne og begyndelsen af 1940 bor Chaim Herszman sammen med sin familie i Łódź i Polen. Befolkningen er delt mellem et etnisk polsk flertal, et tysk mindretal og et stort antal jøder. Samspillet mellem grupperne er ikke just fredeligt, men har dog fungeret gennem generationer, hvor man ofte har boet dør om dør.

Gennem 1930'erne tilspidses modsætningerne, og især jøderne udsættes for stigende pres i og med Hitler og nazismens magtovertagelse i Tyskland. Efter den tyske besættelse 1939 ses skriften på væggen i form af oprettelsen af en ghetto, hvor jøderne isoleres bag pigtråd og bevæbnede vagter.

Tre venner Chaim, lillebroderen Srulek og Heniek finder et svagt bevogtet sted og beslutter sig for at snige sig ud i den omgivende by for at finde eller stjæle mad til sig selv og familien. Men da Srulek for første gang slår følge med Chaim, går det galt, og Chaim er nu nødt til at dræbe en tysk vagt for at redde sin lillebror.

Den kun 13årige Chaim må derfor tage flugten gennem fjendeland for at redde sit liv. I første omgang til den russiske grænse og derefter gennem Tyskland til Berlin og senere under dække som katolsk tysk polak til det besatte Frankrig. Undervejs redder forskellige navneskift Chaim/Henryk/Henry, hans blonde tyske udseende sammen med en unik evne til at lære og beherske sprog Chaim fra fangenskab og død.

Efter lange ophold undervejs krydser ham grænsen til den ubesatte del af Frankrig og kommer via Spanien til Gibraltar i 1942. Herfra går turen med skib til England, hvor han melder sig til den talstærke frie polske hær, der i eksil kæmpede på engelsk side under krigen.

Spænding og dramatik fra først til sidst

Chaim ændrede efter krigen ændrede sit navn til Henry Carr, og bogens forfatter er sønnen John Carr, som efter senere samtaler har genskabt sin fars utrolige historie.

En historie, der både griber og fænger hos enhver interesseret læser med sit fine og rystende indblik i både fattigdommen, børns vilkår og deres indbyrdes brutale chikanerier. Hertil kommer en atmosfæremættet skildring af familielivet under de yderst trange boligforhold og spændingerne mellem jøder, tyskere og polakker i Polen op til og under krigen.

Som et lille krydderi er der også undervejs et rørende islæt i form af en uskyldig pubertetsforelskelse mellem Chaim og en flygtet romapige under hans ophold i det besatte Frankrig.

Bemærkelsesværdigt er det også, at Chaim selv under nazismens konstante trussel tit finder mennesker blandt både tyskere, franskmænd og polakker, der hjælper ham - ofte under risiko for deres eget liv.

En rød tråd gennem beretningen er Chaims bekymring for den tilbageblevne familie i ghettoen, hvor kun Henry og storebroderen Nathan overlevede Holocaust.

Yderst tankevækkende for undertegnede er også skildringen af den udbredte europæiske antisemitisme,

der gennem flugten fik Chaim til at bære krucifiks om halsen som en katolik for at skjule sit jødiske ophav.

”Der er to kugler i mit gevær: - En til pøsetyskerne og en til dig, jødesmovs”

Et yderligere aspekt, der virkelig gør indtryk, og som har været nedtonet i historiebøgerne i årevis, er den brutale antisemitisme som var udbredt blandt polakkerne både før, under og efter krigen.

Selv som jøde i den frivillige polske hær i England var man konstant udsat for grove chikanerier og trusler om vold og død. Dertil blev det ikke altid ved truslerne, idet jøder faktisk blev dræbt af deres våbenfæller.

Ytringer, som ses citeret i overskriften på dette afsnit, var langt fra ualmindelige mellem etniske polakker og jøder i samme uniform. Men selv her var der så godt som ingen hjælp at hente hverken hos de britiske myndigheder eller i den frie polske ledelse.

Mange søgte derfor som Chaim over i den regulære engelske hærs enheder. Et element der ikke bare sætter jødernes daværende situation i relief men også vækker eftertanke med hensyn til den almindelige polske befolknings enten passive holdning eller direkte aktive bidrag under Holocaust.

En pageturner for genrens mange læsere

Bogen er ikke bare en gribende fortælling om en 13-årig jødisk dreng, der flygter gennem et Europa i krig med døden i hælene. Den er også en næsten åndeløst spændende historie om et barns ekstraordinære mod, rent og skært held og en ukuelig vilje til at overleve mod alle odds. Målgruppen er bred med bud til både alment og videregående historisk interesserede og læsere, der blot ønsker en spændende historie på en valid historisk baggrund.

Bogen er letlæst og enkelte steder illustreret med lidt utydelige s/h samtidsfotos af åsteder og personer.

[Historie-online.dk, den 22. juni 2022]

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-sidste-forbrydelse>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

DET MODIGE SKIB LOTUS

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/det-modige-skib-lotus>)

DE NAZISTISKE KONCENTRATIONSLEJRE

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/de-nazistiske-koncentrationslejre>)

CHRISTIAN DEN GRUSOMME